

Kúria végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.444/2024/10.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Boros Tibor, bíró Dr. Nagy Antal, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2025. február 6.
Az ügy tárgya:	emberölés büntettének kísérlete
Terhelt:	...
Első fok:	Szombathelyi Törvényszék, 13.B.8/2022/58., ítélet, tárgyalás, 2023. április 13.
Másodfok:	Győri Ítéltábla, Bf.I.72/2023/15., ítélet, nyilvános ülés, 2023. október 10.
Az indítvány előterjesztője:	a terhelt védője
Az indítvány iránya:	a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntettének kísérlete miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szombathelyi Törvényszék 13.B.8/2022/58. számú és a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.72/2023/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Szombathelyi Törvényszék 2023. április 13. napján kihirdetett 13.B.8/2022/58. számú ítéletében bűnösnek mondta ki a terheltet emberölés bűntettének kísérletében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért 7 év szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg és a terheltet kizárta a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből.

[2] A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. október 10. napján meghozott Bf.I.72/2023/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamát 9-9 évre súlyosította. Egyebekben azonban az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint a terhelt azon előzmények után, hogy feleségével a sértettel a házasságuk annyira megromlott, hogy a sértett az életközösségüket megszakítva kiskorú gyermekével elköltözött, illetve a bíróság a sértett érdekében megelőző távoltartást rendelt el, elhatározta, hogy megöli a sértettet. Ezért 2021. október végén felkereste barátját, tanú 1-et és 3.000.000 forintot ajánlott fel neki, ha segít megölni – a lőtérén lévő bunkerben gázpalackkal felrobbantani vagy savval teli hordóba tenni – a sértettet, mely ajánlatot tanú 1 nem vett komolyan.

[4] 2021. november 9. napján délután a terhelt, miután a sértettet egy férfi ismerőseivel meglátta település 1-en, 13.08-13.42 óra közötti időben negyvenszer hívta fel, ebből 3 alkalommal beszélt is vele, amelyek során számon kérte, hogy a sértett „mit kurválnodik”, illetve felszólította, hogy álljanak meg autójukkal, mert szívesen szájba veri őket.

[5] A terhelt 14:57 órakor mobiltelefonját kikapcsolta, egy hátizsákba egy tekercs, 5 cm széles Pattex ragasztószalagot, egy nagyobb méretű bevásárló táskát és fekete kesztyűt készített, majd a sértett házához ment gépkocsival – amit a háztól távolabb leállított – és a ház mellett, fekete ruhában, a kesztyűt a kezére húzva, elrejtőzve várta a sértett érkezését.

[6] A sértett 19:36 órakor érkezett a házhoz, alvó gyermekét a kocsiban hagyva a bejárati ajtót kinyitotta és a riasztót kikapcsolta, mikor a terhelt hátulról elkapta a nyakát, majd a házba belökve közölte vele, hogy a sértett most megdöglik, itt a vége. Azért, hogy a sértett ne tudjon segítséget hívni a telefonját elvette és kezéről letépte a segélyhívásra is beprogramozott okosóráját, majd őt a hálósobába lökdöste, ahol a hanyatt fekvő sértett csipőjére ülve a magával vitt ragasztószalaggal a szemét, orrnyílását és száját is érintően többször körbe tekerte a sértett fejét, illetve összefogott csuklóit. Mindeközben azt ismételte, hogy nem érdekli, amit a sértett mond, mert most meg fog döglenni, itt a vége.

[7] Miközben a terhelt a konyhában elkezdte leengedni a redőnyöket, a sértett a hálósoba teraszra nyíló ajtaján megpróbált elmenekülni, ezt azonban a terhelt észlelte, ezért visszament és a ragasztószalaggal a sértett bokáit is körbe tekerte, azt ismételve, hogy a sértettet megfojtja, megkötözött testét pedig elássa valahova, hogy senki ne találjon rá.

[8] Ezt követően a terhelt a magával vitt bevásárlótáskát ráhúzta a sértett fejére, és azt a sértett nyakánál összehúzával próbálta őt fojtogatni, mivel azonban a táskák anyaga merev volt, a sértett pedig folyamatosan ellenállt és a földön fekve dobálta magát, ez nem sikerült. Ezért a terhelt az előszobában lévő kiságyból egy 50x50 cm nagyságú párnát vitt a szobába, amelyet pár percen keresztül a sértett arcára szorított, miközben azt kiabálta, hogy dögljön már meg a sértett.

[9] Mindezek során a sértett folyamatosan kérte, hogy hagyja abba a cselekményt, illetve lehetőségeihez mérten – testét megfeszítve, illetve magát dobálva – folyamatosan ellenállt, mely ellenállás közben a sértett a cipőjét is lerúgta magáról, továbbá kulcsomójával a terhelt irányába ütött, homlokát eltalálva, az vérezni kezdett.

[10] Emiatt a terhelt elvette a párnát a sértett arcáról, és kiabálva szidalmazni kezdte, majd közölte vele, hogy elbúcsúzhat a gyermeküktől, ezért a sértettet felrántotta a földről és kiment a házból, amit kihasználva a sértett a konyhába szökdécselt, és egy késsel elvágta a bokájára tekert ragasztószalagot. Ezt észelve a terhelt visszafutott a házba, a sértettől elvette a kést, majd dulakodni kezdtek egymással, amelynek során a sértett elesett. A terhelt a sértettet a hajánál fogva a fürdőszoba ajtajához húzta, ahol feje mellé térdelve néhány percre jobb könyökhajlatába szorította a sértett nyakát és ilyen módon ismét fojtogatta, majd körülbelül pár percre keresztül két tenyerét a sértett szájára és orrnyílására szorítva sírva ismételte, hogy dögöljön már meg a sértett.

[11] Mivel a sértett még mindig ellenállt, a terhelt a fürdőszobába húzta, majd a csípőjére ülve ismét dulakodni kezdtek, közben a terhelt két kézzel megragadta a sértett nyakát, majd pár percre keresztül két tenyerét újra rászorította a sértett szájára és orrnyílására.

[12] A sértett ellenállása az oxigénhiányos állapottól és a kimerültségtől egyre csökkent, illetve küzdelmét reménytelennek érezve, szemét lehunyva elhagyta magát, ezért a terhelt a hálószobában hagyott hátizsákhoz ment és közölte, hogy ami következik, az durva lesz, itt a vége, nem húzza tovább a sértett megölését.

[13] A sértett viszont felkelt, és a nyitott bejárati ajtón keresztül segítségért kiabálva kirohant a házból, ahova őt a terhelt követte, utolérve fellökte, majd az út melletti bokros, fás területre húzta, melynek következtében a sértettnek a lábáról a zokni is lekerült. A terhelt – észelve, hogy a sértett szomszédjánál ég a lámpa – a lelepleződéstől tartva azt mondta a sértettnek, nem öli meg, de menjenek vissza a házba, a sértett kérésére pedig a kezén lévő ragasztószalagot elrágta. A sértett látszólag beleegyezett a terhelt kérésébe, és amikor a terhelt a sértett gépkocsijában alvó gyermekükhöz lépett, segítségért kiabálva mezítláb átfutott szomszédjához, aki 20:19 órakor értesítette a rendőrséget.

[14] A terhelt ezt követően a szülei által működtetett panzióban rejtőzött el a felelősségre vonás elől menekülve, majd 2021. november 11. napján a déli órákban öngyilkossági szándékkal mindkét karját késsel megvágta, majd elfogatóparancs kibocsátását követően az éjszakai órákban a Terrorelhárítási Központ a terheltet a panzióban elfogta.

[15] A sértett a bántalmazások következtében az orr, mindkét arcfél- és arcudortájék, az állcsúcs, az alsó és felső ajak területének, a hát mindkét lapockatájék feletti területének, a bal felkar, mindkét csuklótájék, mindkét térdtájék, továbbá mindkét bokatájék hámozódását, hámkarmolását és hámkarcolását szenvedte el, amelyek együttesen nyolc napon belül gyógyuló könnyű testi sérülésnek minősülnek.

[16] A terhelt cselekményének következtében az elszenvedettnél súlyosabb – halált eredményező – sérülés közvetlen reális lehetősége az adott esetben fennállt, az azért maradt el, mert a sértett védekezése folytán orr- és szájnyílását nem sikerült olyan erővel és tartósan elzárni, hogy a fulladás bekövetkezzen.

[17] **II. 1.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a bűnösség anyagi jogszabálysértő megállapítása miatt. A felülvizsgálat törvényi okát a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában jelölte meg.

[18] Indokolása szerint az alapügyben eljáró bíróságok nem értékelték kellő alaposítással a 3/2013. BJE büntető jogegységi határozatban foglaltakat, miután az alanyi és a tárgyi tényezők gondos vizsgálata alapján egyértelmű, hogy a terheltnek nem állt szándékában a sértett megölése és a bűncselekmény befejezésétől külső, kényszerítő körülmény hiányában önkéntesen elállt.

[19] Érvelése szerint a terheltnek az emberölési kísérlet befejezése iránti valós szándékának hiányára utal, hogy a cselekmény közben a sértettől elvett kést a sértettel

szemben nem használta fel, sőt a sértett kezeit szabaddá tette, majd tőle el is távolodva verbálisan is megtette azt a kijelentést, miszerint már nem kívánja megölni. A védő álláspontja szerint ez – miután az eljáró bíróságok semmilyen valós, cáfolatra alkalmas külső körülményt sem állapítottak meg, a lelepleződéstől való félelemre hivatkozás pedig téves – a logika szabályai alapján kizárólag a terhelt cselekménye befejezésétől való elállásként értelmezhető, így vele szemben kizárólag a maradék bűncselekmény törvényes minősítése mellett lehet megfelelő büntetést kiszabni.

[20] A felülvizsgálati indítvány további érvelése szerint az eljáró bíróságok büntető anyagi jogszabályt sértettek akkor is, amikor nem állapították meg a terhelt cselekményét érintően a befejezetlen kísérlet alkalmatlan jellegét.

[21] A védő álláspontja szerint a terhelt által használt eszközök és a konkrét elkövetés módja az adott esetben nem voltak alkalmasak a cselekmény eredményes befejezéséhez, hiszen a terhelt a ragasztószalaggal a sértett összes légzőnyílását nem takarta el, és erre nem volt alkalmas sem az ahhoz használt táska, sem az alkalmazott erő mértéke. Utalt rá, hogy a kirendelt igazságügyi orvosszakértő 1 megállapítása szerint a legutak tartós és teljes eltakarása esetén a sértettnek más jellegű sérülései keletkeztek volna és a halálhoz a terheltnek súlyosabb sérüléseket kellett volna okoznia. Hivatkozott továbbá igazságügyi orvosszakértő 2 véleményében foglalt azon álláspontra, mely szerint az alkalmazott fizikai erőszak mértéke nem volt és nem is lehetett alkalmas halálos eredmény elérésére. Hangsúlyozta, hogy a terhelt annak ellenére nem okozott súlyosabb sérüléseket, hogy arra a mozgásképtelenné tett sértettel szemben, atipikusan hosszú idő alatt minden lehetőség – így akár még a kés használatának lehetősége is – maradéktalanul megvolt.

[22] Mindezek alapján elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a terheltnek az emberölés büntette kísérletének vádja alóli felmentését, másodlagosan törvénynek megfelelő határozat meghozatalát és a kiszabott büntetés lényeges enyhítését indítványozta.

[23] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.481/2024/2. számú átiratában a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, ezért a jogerős ítélet hatályban tartását indítványozta.

[24] Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban tilalmazott tényállás-támadás szigorú szabálya folytán a bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával vagy eltérő értékelésével kapcsolatos érvek nem vizsgálhatók, míg az indítványnak az önkéntes elállásra hivatkozása az irányadó tényállás alapján nem fogadható el. A halálos eredmény elmaradása ugyanis a sértett kitaró és erőteljes védekezésének volt betudható, a terhelt pedig a lelepleződés elkerülése miatt közölte csak a sértettel, hogy nem fogja megölni, és a sértett elmenekülni is csak azért tudott, mert kihasználta a terhelt eltávolodását. Ezért a döntően belső elhatározásból fakadó, minden külső tényezőtől független terhelti meggyőződés hiányában az önkéntes elállás nem állapítható meg.

[25] A felülvizsgálati indítványnak az alkalmatlan kísérlettel összefüggő érvelésével szemben az orvosszakértői véleményre hivatkozással kiemelte, hogy a légzőnyílás teljes elzárása – kézzel, táskával, párnával – még kis erővel is a sértett halálát okozhatja, ha az megfelelő időtartamban történik, jelen esetben pedig a sértetten keletkeztek olyan sérülések, amelyek az orr-, és szájnyílás elzárására utalnak. A megfelelő időtartamú légzőnyílások elzárása pedig a sértett kitaró védekezése miatt nem következett be, holott a terhelt a légcsövek elzárását különböző módokon, többször is megpróbálta, ilyen körülmények között az alkalmatlan elkövetési mód megállapítása kizárt.

[26] 3. A terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett írásbeli észrevételében a felülvizsgálati indítványt változatlanul fenntartotta.

[27] **III.** A terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[28] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[29] A Be. 659. § (5) és (6) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – az eljárásjogi alapú felülvizsgálati okok kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[30] 2.1. A felülvizsgálati indítvány az anyagi jogszabálysértés körében a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját egyaránt megjelölte.

[31] Ezzel összefüggésben a Kúria előrebocsátja, hogy az eljárási törvény az anyagi jogszabálysértésre vezető felülvizsgálati okok meghatározásakor, a normaszöveg szerkezeti bontását éppen a felülvizsgálatra vezető okok érdemi differenciálása érdekében teszi meg. Az elhatárolás alapja pedig a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában a bűnfelelősség terjedelme, ez az, ami a két felülvizsgálati ok tartalmában relevánsan eltérő.

[32] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja felülvizsgálati okként akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[33] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján – eltérően az előbbi októl – abban az esetben van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság a jogerős ítéletében a cselekmény téves minősítése vagy a Btk. más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabott ki. Az említett felülvizsgálati okon alapuló indítvány tehát nem kifogásolja a bűnösség megállapítását, hanem csupán a cselekmény téves minősítését és a büntetés (intézkedés) nemének és/vagy mértékének arra visszavezethetően, illetve önmagában, a Btk. nem a bíró mérlegelésére bízott szabályának megsértése miatt törvénysértő voltát állítja.

[34] Következik ebből, hogy e két felülvizsgálati ok ugyanazon határozat tekintetében egyszerre, ugyanazon érvek alapján fogalmilag nem valósulhat meg; sorrendbe állítva azonban nincs akadálya a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt ok mellett – annak alaptalansága esetére, másodlagosan – a b) pont ba), illetve bb) alpontjára való hivatkozásnak sem. Jelen esetben azonban az indítvány – tartalma alapján – mégsem ezt célozta, hiszen a védő az indítvány törvényi okait, valamint elsődleges és másodlagos célját az indítvány elején rögzítette, majd egybefüggően a terhelt felmentésének megjelölésével a bűnösség alóli teljes mentesítés iránti igényét fogalmazta meg; az erre vezető érvelés alapjaként pedig az önkéntes elállásra hivatkozott, végül pedig kifogásolta a kísérlet alkalmatlan voltának meg nem állapítását, utóbbihoz azonban a célzott jogkövetkezményre vonatkozó külön utalást nem fűzött.

[35] 2.2. Az önkéntes elállás büntethetőségi akadály, azon belül a büntethetőséget megszüntető, a törvényben meghatározott egyéb ok [Btk. 25. § e) pont]; megállapítása esetén – a védelem által tett indítvánnyal szemben nem felmentésnek, hanem – az eljárás megszüntetésének van helye [Be. 567. § (1) bekezdés a) pont]. A büntethetőséget megszüntető ok esetén ugyanis arról van szó, hogy elkövetésekor a bűncselekmény megvalósul, a cselekmény elkövetésének pillanatában az elkövető büntethetősége is fennáll, azonban ezt követően olyan körülmény valósul meg, amely ezt az eredetileg fennálló

büntethetőséget megszünteti. Mindezek alapján az önkéntes elállásra hivatkozás a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott felülvizsgálati ok keretében való vizsgálat tárgya lehet.

[36] Ehhez képest az alkalmatlan kísérlet nem a bűnfelelősséget érinti, kizárólag az amiatt kiszabható szankcióra vonatkozóan más – részben – a szabályozás. A kísérletre ugyanis – a Btk. 10. § (2) bekezdése alapján – a befejezett bűncselekmény büntetési tételét kell alkalmazni. Az így meghatározott kereteket a Be. 10. § (3) bekezdése annyiban tágítja, hogy amennyiben a kísérletet alkalmatlan tárgyon, alkalmatlan eszközzel vagy alkalmatlan módon követik el, úgy a büntetést korlátlanul enyhíteni vagy mellőzni is lehet. E szabályozás tehát a korlátlan enyhítés, illetve a büntetés kiszabása nélküli bűnösség-megállapítás lehetőségét biztosítja, a bíró mérlegelésére bízott opcióként.

[37] A Btk. 649. § (1) bekezdés b) pontja a jogerős ítéletben kiszabott szankció vizsgálatát biztosítja a rendkívüli jogorvoslatban, de nem önmagában, hanem csak feltételhez kötötten; az említett jogszabályi hivatkozás első fordulata alapján akkor, ha a büntetés törvénysértő volta a cselekmény téves minősítésére, a második fordulata szerint pedig akkor, ha a büntető anyagi jog más szabályának megsértésére vezethető vissza [Kúria Bfv.I.1.502/2016. (BH 2017.219.II.), Kúria Bfv.I.415/2016.].

[38] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok két fordulata kapcsán a Kúria döntési jogköre eltérő. A Btk. más szabályának megsértése esetén, törvénysértő büntetés okán csak az olyan anyagi jogi szabály megsértése képez felülvizsgálati okot, amelynek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény a bíróság számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvételé miatt az egyszerűsített felülvizsgálat nem ad jogorvoslati lehetőséget; a felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén azonban a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra, de a helyes minősítés alapulvételével eltúlzottan enyhe vagy súlyos [Bfv.II.158/2023/9. (BH 2024.29.)].

[39] A bűncselekmény minősítése azt a Btk. Különös Részbeli törvényhelyet jelenti, amelynek tényállási elemeit a jogerős ítéleti tényállásban írt eseménysor kimeríti. A bűncselekmény stádiumára vonatkozó szabályokat a Btk. Általános Része tartalmazza (Btk. 10-11. §), ekként az nem a minősítés része, így elvételük sem jelent téves minősítést.

[40] Ugyanakkor a kísérletre vonatkozó szabályozás – így az alkalmatlan kísérlet meghatározása is – kétségtől anyagi jogi szabály, melynek megsértése a Btk. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja alapján vezethet felülvizsgálatra, azonban kizárólag akkor, ha a szabály elvételé miatt a kiszabott büntetés kötelező, a bíró által nem mérlegelhető büntetéskiszabási szabályt sért.

[41] Mivel pedig az alkalmatlan kísérletre vonatkozó szabályozás csak egy irányban – lefelé – nyitja meg a büntetéskiszabási kereteket, úgy elvételé is kizárólag egy irányban, a terhelt javára vezethet törvénysértő büntetés kiszabásához, akkor, ha a bíróság tévesen állapítja meg a kísérlet alkalmatlan voltát és emiatt olyan enyhe büntetést szab ki, amit nem alkalmatlan kísérlet esetén nem szabhatott volna ki. Ellenben, ha a bíróság tévesen nem állapítja meg a kísérlet alkalmatlan voltát, az fogalmilag soha nem vezethet törvénysértő büntetéshez, mivel a (nem alkalmatlan) kísérlet miatt kiszabott büntetés minden esetben kiszabható alkalmatlan kísérlet (sőt, akár befejezett bűncselekmény) miatt is.

[42] Ekként a kísérlet alkalmatlan volta kizárólag a terhelt javára való elvételé esetén, a terhelt terhére irányuló indítvány előterjesztésére adhat alapot, amire kizárólag az ügyészség jogosult [Be. 651. § (1) bekezdés]. Ezen az eseten kívül a kísérlet alkalmatlan voltának meg nem állapítása miatti kifogás azonban felülvizsgálat egyetlen törvényi okának nem felel meg,

mert fogalmilag nem vezethet a terhelt terhére törvénysértő büntetéshez; így annak kapcsán a felülvizsgálat törvényben kizárt.

[43] A Kúria utal arra is, hogy az alkalmatlan kísérlet kérdéskörét a felülvizsgálati indítvány ténylegesen az abból származó jogkövetkezmény kibontása nélkül vetette fel. A törvénynek megfelelő határozat meghozatalára és a büntetés lényeges enyhítésére vonatkozó indítványát pedig nem kapcsolta az indítványban szereplő kifogások egyikéhez sem, miként az általa a törvénynek megfelelőnek tartott határozat tartalmára sem utalt.

[44] Ezért a Kúria abból indult ki, hogy az önkéntes elállás mellett a kísérlet alkalmatlan volta közömbös, hiszen ha az önkéntes elállás megállapítható, az arra való tekintet nélkül a kísérlet miatti bűnfelelősség alóli mentesüléshez vezet, hogy a kísérlet egyébként alkalmatlan volt-e vagy sem.

[45] Így annak feltételezése mellett, hogy az alkalmatlan kísérlet meg nem állapításának sérelmezése az eltúlzottan súlyos büntetés kiszabását kifogásolta, úgy az érdemi felülvizsgálatot nem alapozhatott volna meg, miután emberölés büntetnének kísérlete miatt kilenc év szabadságvesztés a kísérlet alkalmasságától függetlenül törvényesen kiszabható.

[46] 3.1. Mindezek alapján a jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány – szemben az abban megjelölttől – kizárólag a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontban meghatározott felülvizsgálati okból, az önkéntes elállás vonatkozásában volt érdemben vizsgálendő. Ebben a körben a Kúria előrebotcsátja, hogy a felülvizsgálati indítvány gondolatmenetét követve a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja akkor lehetett volna hivatkozási alap, amennyiben az indítvány a Btk. 10. § (5) bekezdésében írt rendelkezésre épít. A kísérlettől való önkéntes visszalépés ugyanis csak az adott bűncselekmény kísérlete miatti büntethetőséget szünteti meg, a Btk. 10. § (5) bekezdése az elkövető az ún. maradék-bűncselekményért büntetendő. A felülvizsgálati indítvány azonban – ennek megjegyzésén túl – semmiféle érdemi kibontást nem végzett, az önmaga által elfogadott maradék-bűncselekmény törvényes minősítésére még csak utalást sem tett, nyilvánvalóan éppen az elsődleges, teljes mentesítés iránti igényéből fakadóan.

[47] 3.2. A felülvizsgálati eljárásban megkerülhetetlen szabály a tényálláshoz kötöttség és a tényállás támadhatatlansága a Be. 650. § (2) bekezdése alapján, amely szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[48] A tényállás irányadósága azt is jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Erre tekintettel nem vizsgálhatók sem a bíróságok bizonyítási eljárás lefolytatását, sem a bizonyítékok értékelését érintő tevékenysége, jelen esetben így a védő által a szakértői bizonyítás, a szakvéleményben foglaltakra való hivatkozás, illetve az azzal összefüggésben előadott kifogás sem. Az eljárt bíróság által levont jogkövetkeztetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (Kúria Bfv.II.388/2021/6.).

[49] Az ítéleti tényállás megállapításai pedig nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.). A tudattartalom megállapítása tehát a tényállás része lehet és ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban sem vitathatók (BH 2011.3.II.) [Bfv.II.201/2022/8].

[50] Ennek megfelelően jelen esetben a felülvizsgálatban nem vitatható történeti tényállás része az a megállapítás is, miszerint a terhelt a sértett bántalmazását a szomszédban égő lámpát észlelve, a lelepleződésétől tartva – és nem belső szándékból – hagyta abba.

[51] A jogerős ítélet nem vitatható ténymegállapítása az is, miszerint a terhelt cselekményének következtében a halált eredményező sérülés közvetlen reális lehetősége is fennállt, ami azért maradt el, mert a sértett védekezése folytán orr- és szájnyílását nem sikerült olyan erővel és tartósan elzárni, hogy a fulladás bekövetkezzen.

[52] 4.1. A Btk. 160. § (1) bekezdése szerint, aki mást megöl, büntettet követ el.

[53] A Btk. 10. § (1) bekezdése szerint kísérlet miatt büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be.

[54] Az emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, az elkövetői magatartás és az eredmény között okozati összefüggés fennállása szükséges. Befejezett a bűncselekmény a sértett halálának bekövetkezésével, ugyanakkor kísérlet valósul meg, ha a szándékos ölési magatartást az elkövető megkezdte, de nem fejezte be, illetve, ha a sértett halála egyéb okból elmaradt.

[55] A Btk. 10. § (4) bekezdés a) pontja szerint nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése.

[56] Az önkéntes elállás megállapítása hangsúlyozottan az önkéntességen alapul. Önkéntesnek akkor tekinthető az elállás, ha a külső körülmények olyanok, hogy az elkövető a megkezdett cselekményt tovább folytathatná, azonban nem a külső körülmények hatására, hanem a saját elhatározásából a már megkezdett magatartását abbahagyja, visszalép. Alanyi oldalon tehát a tettesnek a bűncselekmény véghezvitelére irányuló eredeti szándéka megváltozásának, valamint ebből eredően a cselekmény végrehajtásával való felhagyásának szükségessége áll fenn, olyan helyzetben, amikor egyébként még a külső körülmények a bűncselekmény folytatását, befejezését lehetővé tennék. Mindezeknek azonban a külső körülményekből egyértelműen felismerhetőnek kell lennie (Kúria Bfv.II.874/2021/5.).

[57] A felülvizsgálat tényálláshoz kötöttsége szigorú szabálya folytán tehát az elállásra utaló és felismerhető külső körülmények meglétére vagy hiányára a konkrét tényállás alapján, az abban szereplő történések és körülmények értékelésével kell következtetést levonni.

[58] 4.2. Az irányadó tényállás releváns tényei szerint a terhelt a cselekmény elkövetését megelőzően már egy évvel többször azzal fenyegette a sértettet, hogy megfojtja, és miután elhatározta, hogy a sértettet megöli, először pénzt ígért egy barátjának az ebben való segítségért. Miután az ajánlat nem ért célt, a terhelt a sértettet a tartózkodási helyén az esti órákban, sötét ruhába öltözve elrejtőzve megvárta, a sértett nyakát hátulról elkapta, őt a házba belökte, telefonját, okosóráját a segítségkérés megakadályozása érdekében elvette, majd miközben többször is hangot adott annak, hogy a sértettet megfojtja és elássa, a sértett szemét, orrnyílását, száját többszörösen, majd bokáit is a magával vitt ragasztószalaggal körbe tekerte. Ugyancsak a magával vitt bevásárlótáskát ráhúzta a sértett fejére, és azt a sértett nyakánál összehúszva próbálta fojtogatni, majd a sértett ellenállása miatt a kiságy párnáját szorította perceként át a sértett arcába. Dulakodás közben néhány percig a könyökhajlatába szorítva fojtogatta a földön fekvő sértett nyakát, valamint két tenyerét a sértett szájára és orrnyílására szorította.

[59] A házból kimenekült sértettet a terhelt utolérte, majd miután fellökte, az út melletti bokros, fás területre húzta, ahol – észlelve, hogy a sértett szomszédjánál ég a lámpa, a lelepleződéstől tartva – közölte a sértettel, hogy nem öli meg, de menjenek vissza a házba, és a sértett kérésére a kezén lévő ragasztószalagot is eltávolította, a sértett azonban ezt követően elmenekült és kért segítséget a szomszédjától.

[60] A terhelti bántalmazás következtében a sértett nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett, az elszenvedettnél súlyosabb – halált eredményező – sérülés azért maradt el, mert a sértett védekezése folytán orr- és szájnyílását nem sikerült olyan erővel és tartósan elzárni, hogy a fulladás bekövetkezzen.

[61] Az irányadó tényállás alapján nem kérdőjelezhető meg a terhelti szándék komolysága a sértett életének kioltására. A terhelt eltökéltségére vonatkozó tények megnyilvánulnak a terhelt – a cselekményt megelőző több mint egy évvel tett – verbális, a sértett megfojtását előrevetítő fenyegetőzésében, a végrehajtás időbeli – a sértett ellenállása folytán közel 40 percig tartó – elhúzódásában, az elkövetéskor a megölésére tett kijelentésekben, a sértett légzőnyílásainak a fokozatosság jeleit is magán viselő elzárásának (ragasztószalaggal, táskával, párnával, kézzel) módozataiban.

[62] A halálos eredmény bekövetkezése a sértett folyamatos ellenállásának, végül a sértett lélekjelenlétének köszönhetően azáltal maradt el, hogy felismerte a menekülésre alkalmas lehetőséget, a terhelt ajánlatába, hogy a házba közösen visszatérjenek, látszólagos beleegyezést színlelt, azonban az adandó alkalmat kihasználva elmenekült és a szomszédtól segítséget kért.

[63] A terhelt a sértett halálára vezető, annak eredményezésére képes, folyamatos aktív magatartást fejtett ki mindaddig, amíg a cselekmény elkövetésére alkalmas helyszínen, a házban belül benn tudta tartani, amikor pedig a sértett annak „oltalmából” kimenekült és közel kerültek ahhoz a szomszédos ingatlanhoz, amelyből fény szűrődött ki, a terhelt mindenáron a sértett házba való visszainvitálását próbálta elérni.

[64] Mindezek alapul vételével a bíróság jogerős ítéletében helyesen állapította meg, hogy a vádlott tetteiben nem igazolta, hogy korábbi szándékával, belső meggyőződése alapján önként felhagyott {másodfokú ítélet [32] bekezdés}. A folyamatot rögzítő tényekből a terhelt azon szándékváltására, amely a felülvizsgálati indítvány szerinti önkéntes elállást megalapozná, semmiféle igazolás nincs, a terhelt valós magatartásában nem tükröződő szavain kívül semmi nem utal arra, hogy a terhelt az ölési szándékától elállt volna, a tények éppen arra utaltak, hogy a terhelt vissza akarta csalni a sértettet a házba, hogy tervbe vett cselekményét a lelepleződés veszélye nélkül folytathassa. A sértett által tanúsított viselkedés, így a látszólagos beleegyezés a házba való visszatérésre, majd alkalmas pillanatban az elmenekülés és a segítségkérés éppen annak igazolói, hogy az indítvány állításával szemben nem merült fel az önkéntes elállás megállapítását megalapozó terhelti szándékváltás.

[65] Az eljáró bíróságok tehát nem állapítottak meg olyan önkéntességre utaló és felismerhető külső körülményeket, amelyekből az a következtetés vonható le, hogy a terhelt lemondott volna a sértett megöléséről, ennek hiányában pedig a belső elhatározásra történő hivatkozás közömbös. Ha nem volt elállás, akkor annak önkéntessége nem is értelmezhető.

[66] Az eljáró bíróságok helyesen minősítették a terhelt cselekményét élet elleni bűncselekményként emberölés büntette kísérletének, az önkéntes elállás fennállására való hivatkozás pedig nem alapos.

[67] Az alkalmatlan kísérlet kapcsán a Kúria már kifejtette, hogy az miért nem lehet a felülvizsgálat tárgya. Ugyanakkor a teljesség érdekében végezetül rámutat arra, hogy a légzőnyílások tartós, illetve megfelelő erejű elzárása (a fojtogatás) köztudomású tényként alkalmas eszköze az élet kioltásának; az pedig, hogy az a jelen esetben – jelentős részben a sértett ellenállása folytán – nem vezetett a sértett halálához, nem magát az elkövetési módját teszi alkalmatlanná, hanem csak annak ereje és ideje bizonyult – a terhelt szándéka ellenére – ahhoz elégtelennek. Ugyanígy közömbös és a terhelt ölési szándékát sem teszi kétségessé, hogy a terhelt az elkövetés során hozzá került kést nem használta fel; az általa választott kivitelezési mód is a sértett megölését célozta és a halálához vezethetett volna.

[68] Mindezekre tekintettel – miután a Kúria olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya szerinti tanácsulésen, a Be.

655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[69] **IV.** A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[70] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. február 6.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró, Dr. Nagy Antal s.k. bíró